

13. fejezet

Európai Unió-NATO : Milyen kapcsolatok?

Gerard-François Dumont
Pierre Verluise

1992. február 7.	A Maastrichti Szerződés létrehozza a közös kül- és biztonságpolitikát (KKBP), és meghatározza az Észak-atlanti Szerződés Szervezetével (NATO) való kapcsolatát.
december 4. 1998. december 4.	A Saint Malo-i francia-brit csúcstalálkozót általában az európai védelem valódi kiindulópontjának tekintik, de ez a bemutatás kétértelműsége alapján. 21 a 27 EU-tagállam közül ma már a NATO tagja is.
1 ^o 2007. január 2009	Franciaország visszatér a NATO integrált katonai parancsnokságába. Horvátország és Albánia NATO-taggá válik.
december 12 2009	A Lisszaboni Szerződés új fogalmat használ: a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP). 22 a 28 EU-tagállam közül ma már a NATO tagja is.
július 1 2013.	Líbiával kapcsolatban 2011-től, majd 2013-ban a mali beavatkozással, 2013 decemberétől a Közép-afrikai Köztársaságban, valamint a 2011 márciusában kezdődött szíriai háború kérdésében az EU-tagok küzdenek a megoldásért.
július 1. 2011-2014	közös politikák kidolgozása.

A hidegháború vége (1990) óta a NATO és az Európai Unió bővítése nem zéróösszegű játék. A 13 új tagállam integrációja részben módosítja az Európai Uniót és a NATO-hoz **fűződő** kapcsolatát. Franciaország újradefiniálja a

Az első lépés az Egyesült Államok NATO-n belüli álláspontjának ismertetése, abban a reményben, hogy az európai védelmi rendszer kialakulásának fékjét el lehet távolítani. Ezt követően jellemezni kell az Egyesült Államok és a közép- és kelet-európai országok közötti kapcsolatot. Ezáltal

A kérdés, hogy Franciaország visszatér-e a NATO integrált parancsnokságába, teljes mértékben értelmet **nyert**. Emellett érdemes feltenni a kérdést, hogy a Lisszaboni Szerződés képes-e megalapozni egy hatékonyabb és eredményesebb egy erős Európa.

1. Az európai védelem terve és annak első konkrétumai

Először az európai védelmi politika dátumai, majd a közös kül- és biztonságpolitikát (KKBP) és az európai biztonsági és védelmi politikát (EBVP) keretbe foglaló közösségi szövegek. Végezetül az EU főbb katonai műveleteit vizsgáljuk meg.

A. Egy több mint fél évszázada felvetett kérdés szakaszai

Az európai védelem kiépítése nem egy "hosszú, csendes folyó". Nézzünk meg néhány kulcsmomentumot.

1954: Az Európai Védelmi Közösség (EDC) kudarca a kommunisták és a gaullistaok francia ellenállása miatt. Külföldről nézve Franciaország viseli a "felelősséget" az európai védelem eme első kudarcáért.

1957: A Római Szerződés létrehozta az Európai Gazdasági Közösséget (EGK), a védelemre való hivatkozás nélkül.

1970: Az európai politikai együttműködés kezdete az EGK hat alapító országának külügyminiszterei között.

1991. június: A jugoszláv háborúk rávilágítanak az európaiak képtelenségére, hogy megoldják a határaikon belüli konfliktust.

1992. február 7.: A Maastrichti Szerződés meghatározza a közös kül- és biztonságpolitikát (KKBP), és felveti a közös védelem lehetőségét.

1992. június 19.: A Nyugat-európai Unió (WEU) keretében a Petersbergi Nyilatkozat meghatározza a szervezet által végrehajtani kívánt katonai műveleteket. Ezek a következők: humanitárius és evakuálási missziók; békefenntartó missziók; válságkezelésre irányuló harci erők missziói, beleértve a béketeremtést is.

június 16-17.: Az Amszterdami Szerződés a Petersberg-feladatokat beépíti a KKBP-be. Az Európai Tanácsnak erősebb irányító szerepet biztosít, különösen a biztonság és a védelem területén.

1998. december 4.: A Saint-Malóban tartott francia-brit csúcstalálkozót általában az európai védelem igazi kiindulópontjának tekintik, valószínűleg azért, mert a brit részvétel reményt ad arra, hogy a britek bizonyos fokú autonómiát kapnak Washingtonnal szemben. Az Európai Uniónak most "önálló cselekvési képességet kell szereznie, amelyet hiteles katonai erőkkel kell támogatnia, hogy reagálni tudjon a nemzetközi válságokra.

állampolgárok".

1999. június 4-5.: Az Európai Tanács Kölnben úgy dönt, hogy létrehozza az európai biztonsági és védelmi politikát (EBVP). Javier Solana volt NATO-főtítkárt nevezik ki a KKBP főtítkárává/főképviseletjévé.

1999. december 11-12.: Az Európai Tanács helsinki ülésén úgy határoz, hogy 2003-ra autonóm védelmi képességet alakít ki, amelynek célja 60 000 katona 60 napon belüli, legalább egyéves misszióra történő bevetése. Brüsszelben állandó politikai-katonai struktúrákat hoznak létre: a Politikai és Biztonsági Bizottságot, a Katonai Bizottságot és az EU Katonai Törzsét.

2000: A WEU beszünteti operatív tevékenységét.

2000. június 19-20.: A Feirai Európai Tanács megállapodott a válságkezelés polgári szempontjaival foglalkozó bizottság létrehozásáról, valamint arról a kötelezettségvállalásról, hogy 2003-ig 5000 rendőrt bocsátanak a nemzetközi missziók rendelkezésére.

december 7-9.: Az Európai Tanács nizzai ülésén elfogadja az Unió politikai és katonai struktúráit meghatározó szövegeket, valamint az Európai Unió feladatainak végrehajtásához szükséges eszközöket meghatározó képességkatalógust.

2001. február 26.: A Nizzai Szerződés létrehozta az európai biztonsági és védelmi politikát (EBVP).

2001. december 15.: Az Európai Tanács laekeni ülése az EBVP-t működőképessé nyilvánítja.

2002. június 21-22.: Az Európai Tanács sevillai ülésén a 2001. szeptember 11-i támadásokat követően nyilatkozatot fogadott el az EBVP-nek a terrorizmus elleni küzdelemhez való hozzájárulásáról.

- 2002. december 16.: Az EU-NATO stratégiai partnerségi megállapodás aláírása, az ún. A "Berlin plusz" célja, hogy biztosítsa az EU számára a NATO erőforrásaihoz és parancsnoki struktúráihoz való hozzáférést, valamint a NATO katonai tervezési képességeinek használatát. és parancsnoki struktúrák.
- 2003. január 30. és február 5.: A NATO és/vagy az EU tag- és tagjelölt országai a "Nyolc európai ország levele az Irak **elleni** egységes frontért" és a "Vilniusi országcsoport nyilatkozata" ¹¹ című dokumentumban kifejezik támogatásukat az USA iraki stratégiája **mellett** - ez Franciaország és Németország ellenállásának háttérbe szorítását jelenti.
- Úgy tűnik, hogy az Európai Unió "megtört".
- december 12-13.: Az Európai Tanács elfogadja az európai biztonsági stratégiát, és létrehozza az EU polgári-katonai sejtjét és műveleti központját.
- 2004. február 18.: Franciaország, Németország és az Egyesült Királyság javaslatot tesz a következő létrehozására harci csoportok.
- 2004. július 12.: Brüsszelben létrehozzák az Európai Védelmi Ügynökséget, abban a reményben, hogy koordinálja a tagországok ipari projektjeit. Ez az európai védelem potenciálisan fontos eleme, mivel a stratégia, a képességek meghatározása és az ipari megvalósítás közötti kapcsolódási pontként működik. Költségvetése azonban továbbra is korlátozott.
- 2007. január 1.: Románia és Bulgária csatlakozását követően az EU 27 tagjából 21 a NATO tagja is.
- december 13.: A Lisszaboni Szerződés - amely 2009. december 1-jén lép hatályba - az EBVP-t közös biztonság- és védelempolitikává (KBVP) nevezi át.
- 2008. április 3.: Nicolas Sarkozy francia elnök azt fontolgatja, hogy Franciaország visszatér a NATO integrált parancsnokságába, abban a reményben, hogy így elhárulnak az európai védelem fejlesztése előtt álló akadályok.
- 2008. decembere: Az európai biztonsági stratégia aktualizálása.
- március 17.: Franciaország újra csatlakozik a NATO integrált katonai parancsnokságához.
- 2014: Az Európai Védelem 2003-as első bosznia-hercegovinai polgári missziója óta az Európai Védelem 27 polgári és katonai műveletet hajtott végre három kontinensen. Mivel az európai védelem alapját a KKBP és az EBVP képezi, helyénvaló, hogy a probléma természetének elemzése.

8. A KKBP és a NATO közötti kapcsolatok

Az 1990-es évek óta a francia közbeszéd egy része megpróbálta elhíttetni az emberekkel, hogy a KKBP és az EBVP a NATO-val versengő eszközként használható. Az Európai Unióról szóló szerződés olvasata cáfolja ezt a retorikát.

A Nizzai Szerződéssel módosított Európai Unióról szóló szerződés (EUSz.) 17. cikke kimondja, hogy

Ez korlátozza a lehetőségek körét. Az (1) bekezdés a következőképpen kezdődik: "A közös kül- és biztonságpolitika magában foglalja az Unió biztonságával kapcsolatos valamennyi kérdést, beleértve a közös védelmi politika fokozatos kialakítását, amennyiben a Tanács úgy határoz". II

1. 2003. január 30.: "Nyolc európai ország levele az Irak **elleni** egységfrontért"; 2003. február 5:

"A vilniusi országcsoport nyilatkozata. A dokumentumok *teljes terjedelmükben*, valamint Jacques Chirac nyilatkozata a következő címen érhető el: <http://www.diploweb.com/ue/crise2003.htm>.

ebben az esetben azt ajánlja, hogy a tagállamok fogadjanak el erre vonatkozó határozatot a saját alkotmányos követelményeikkel **összhangban**.

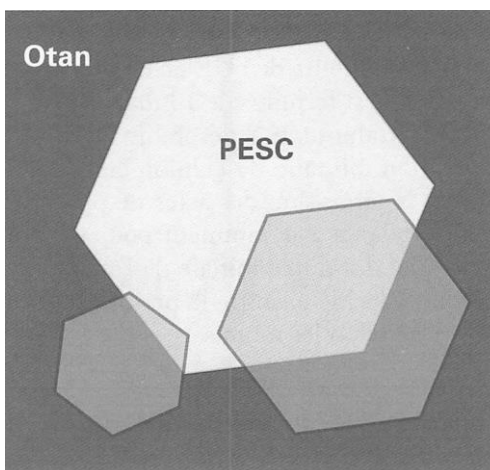
Ugyanez a bekezdés szab határokat: "Az Unió e cikk szerinti politikája nem sértheti egyes tagállamok biztonság- és védelempolitikájának sajátos jellegét; **tiszteletben tartja az Észak-atlanti Szerződésből eredő kötelezettségeket** azon tagállamok számára, amelyek úgy vélik, hogy közös védelmüket a

Ez összhangban van az Észak-atlanti Szerződés Szervezetével (NATO) és az annak keretében létrehozott közös biztonsági és védelmi politikával.

Más szóval a KKBP soha nem lehet "összeegyeztethetetlen" a NATO érdekeivel. Ugyanez nyilvánvalóan igaz az EBVP-re is. Bár ezek az intézmények a háború befejezése után jöttek létre

A hidegháborúban a Maastrichti, az Amszterdami és a Nizzai Szerződés a KKBP-t és az EBVP-t szoros kapcsolatba helyezi a NATO-val. Ha ezt egy ábrán akarnánk kifejezni, akkor a Nato egy négyzetként jelenne meg, amelyen belül a KKBP egy sokszög alakját venné fel. A poligon fel-le, balról jobbra mozgatható, és módosítható.

a területet, de nem veheti ki a dobozból.

Rendező: P. Verluise.

1. ábra: NATO/KKBP kapcsolatok

A Lisszaboni Szerződés, mint később látni fogjuk, megerősíti ezt a kapcsolatot a KBVP és a NATO között.

Az EU első katonai műveletei, amelyek konkrét formát adnak az EBVP-nek, a NATO-val való együttműködési kapcsolat kezdetét jelzik.

C. EU katonai műveletek

2003 és 2013 között az EU olyan katonai műveleteket hajtott végre, amelyek főbb jellemzői a következők.

Az EUFOR Concordia 2003 márciusától decemberéig átveszi a NATO feladatát a volt Jugoszláviában.

Ez a "Berlin plusz" megállapodások részét képezi, és célja egy politikai megállapodás végrehajtása egy stabil ország felépítése érdekében. Ez az Európai Unió első katonai művelete a Petersberg-műveletek keretében. Ebben 26 nemzet 400 férfit vesz részt, akik közül 14 nem EU-tagállam. Küldetés teljesítve.

Az EUFORArtemis 2003 júniusától szeptemberéig a Kongói Demokratikus Köztársaságban az EU első önálló katonai művelete. A vizsgálatot az Egyesült Nemzetek Szervezetének kérésére végezték el, 2000 embert kötelez. Küldetés teljesítve.

Az EUFOR Althea 2004 decembere óta Bosznia-Hercegovinában a "Berlin Plus" keretében veszi át a NATO-tól a feladatokat. A stabilizációs/újraépítési művelet célja, hogy felkészítse az országot az EU-hoz való esetleges csatlakozásra. Az Althea kezdetben 7000 katonát vont be, amelyet 2007-ben 2200-ra csökkentettek, és 2009-re tervezték a kivonulást. 2012 első felében azonban a létszám még mindig 1 200 fő **VO**LT. katonák a terepen. 2014-ben ez a küldetés, bár megszűntnek mutatták be, továbbra is folytatódik.

Az EUFOR RD Congo, az EU második önálló katonai művelete szintén az ENSZ kérésére zajlott 2006 júliusától 2006 novemberéig. A cél a

Az elnökválasztás megfigyelésére 800 katonát vontak be. Küldetés teljesítve.

Az EUFOR Tchad/RCA 2008. január 28-án indult el Kelet-Csádban és a Közép-afrikai Köztársaság északkeleti részén, és 3250 katonája dolgozik a konfliktus hatásainak korlátozásán.

Dárfúrban, a nemzetközi közösség és az Afrikai Unió (AU) egyetértésével. Ez az EU legnagyobb katonai missziója az európai kontinensen kívül, NATO-segítség nélkül. A művelet 2009. március 13-án ért véget.

A Tanács 2008. december 8-án **EUNAVFORAtalanta** néven határozatot hozott az Európai Uniónak a kalóztámadásoktól és fegyveres rablásoktól való elrettentéshez, azok megelőzéséhez és visszaszorításához való hozzájárulás céljából az alábbi területeken folytatott katonai művelet **m e g i n d í t á s á r ó l**

Szomália partjainál. Az Atalanta feladata többek között az Élelmezési Világprogram hajóinak kísérése. A művelet kezdeti időtartama egy év, de a

Az Európai Unió Tanácsa ezután úgy dönt, hogy a műveletet 2014-ig meghosszabbítja. Az érintett hajók száma időről időre változik.

Atalanta, az első EBVP tengeri művelet

Az Atalanta-művelet jól szemlélteti a NATO és az EU közötti kapcsolatokat. Valóban, a Nato az Indiai-óceánon a kalózkodás elleni küzdelem **érde**kében, amikor a telepítése

befejeződik.

Atalanta néven "Az a tény, hogy az Atalanta misszió a Nato leváltására érkezik.

Az első tengeri művelet a PESCO keretében 2008 decemberében kezdődött.

Véleményem **SZERINT** ez egy erős jel" - mondja Admiral de Lastic¹ - Technikai szinten a

A résztvevő hajók többnyire NATO-eljárásokat alkalmaznak. Ez megkönnyíti

néhány

Taktikai szinten nincs különbség közöttük. Akár Franciaország, akár

egy ilyen katonai művelet eredetének nagy része is tükrözi a fejlődését a

Párizs és a NATO közötti kapcsolatokat. Franciaország tartotta az Atalanta parancsnokságát, amíg

2012 augusztusának elején a stafétabotot átadták Olaszországnak. Hat év alatt a művelet

visszaveti

több mint 20 támadás hajók ellen.

1. Admiral de Lastic, "Az Atalanta az első tengeri művelet az EBVP keretében, de az európai haditengerészetek között sok az együttműködés". 2008. december 22., <http://www.ceuropeens.org>.

A 2010 áprilisában indult szomáliai **EUTM Somalia** célja a szomáliai biztonsági erők képzése. Ez egy közös művelet Ugandával, az Afrikai Unióval, az ENSZ-szel és az Egyesült Államokkal. 2012 októberében a személyzet létszáma 143 fő volt. Az **EUFOR Líbia** különleges eset. Ez egy olyan küldetés, amelyet még soha nem hajtottak végre, csak elméletben. Az Európai Unió Tanácsa 2011. április elején a líbiai válsághelyzetre válaszul döntött a misszióról, de az ENSZ soha nem adott zöld utat a misszionak. Ezt a meg nem valósult műveletet 2011. november közepén befejezettnek nyilvánították.

A 2013 áprilisában indított **EUTM Mali** célja, hogy a törvényes polgári hatóságok ellenőrzése alatt tanácsot adjon a mali fegyveres erőknek. A kezdetben 15 hónapos időtartamra tervezett művelet a reguláris hadsereg kiképzését és tanácsadást fogja végezni annak érdekében, hogy az képes legyen helyreállítani Mali területi integritását és biztonságát. Nem végezhet harci feladatokat. A (francia) Lecointre tábornok parancsnoksága alatt álló 50 fős személyzet, 250 kiképző, valamint 250 támogató és védő katona áll. Franciaország a keretország, így a fő pénzügyi támogató.

Az EU első katonai műveleteinek elemzése¹ először is azt mutatja, hogy ezeket a műveleteket leggyakrabban az ENSZ-szel vagy a NATO-val kombinálják, ami az erővel kapcsolatos ellenőrzött megközelítést tükrözi, az EUFOR-Líbia (2011) esetében egészen az impotenciáig. Másodsor, ezek a műveletek több nemzetiséget érintenek. Az EUFOR Tchad-RCA 14 tagországot foglal magában a helyszínen, és 21 ország van jelen a franciaországi Mont Valerienben lévő műveleti parancsnokságon. Az érintett csapatok száma változó, de messze elmarad a helsinki Európai Tanács által előírányzott 60 000 főtől. Egyszerűbben fogalmazva, a missziók általában szűkösek az emberi és technikai erőforrásokban. Végül a ~~független~~ általában egyes EU-tagok múltjára és/vagy a csatlakozásra "hivatott" területekre utalnak: Afrika és a Balkán.

Így a KKBP létrejötte óta folyamatos a kapcsolat az EU és a NATO között. 2007 májusáig Franciaország NATO-hoz való viszonya nagyban befolyásolta az EU többi tagjának gondolkodását, ami magyarázatot adhat a vállalt katonai műveletek szerény méretére. 2007 májusa óta úgy tűnik, hogy az Elysée eltökélte, hogy megváltoztatja Franciaország NATO-val szembeni álláspontját, abban a reményben, hogy "Európa védelmét a földre juttatja". A gazdasági válság költségvetési hatásai azonban csökkentik a várható előnyöket.

Ez a megközelítés elismeri az Egyesült Államok meghatározó szerepét az Európai Unió védelmében. Miután a hidegháború idején hozzájárult Európa biztonságához, Washington stratégiája arra törekszik, hogy maximalizálja a közelmúltbeli közép- és kelet-európai jelenlétét.

2. Az Egyesült Államok és a közép- és kelet-európai országok

A vasfüggöny leomlását követően az Egyesült Államok gyorsan kihasználta előnyét a NATO három bővítésével, amelyet a közép- és kelet-európai országok (KKE országok) prioritásként kezelnek, mivel ez garantálja biztonságukat, miután négy évtizede megsértették szuverenitásukat. Az USA mégis néha kétértelműen viselkedik az EU-val szemben. Ez felveti a kérdést: az USA gyenge vagy erős Európát akar?

1. Pierre Bourlot, "Les operations de la PESD", *Defense nationale*, 2008. július, 72-79. o.

A. NATO-bővítések

1949-ben hozták létre, hogy az Egyesült Államokat bevonják Nyugat-Európa védelmébe a Szovjet fenyegetéssel szemben a Nato a hidegháború (1947-1990) tiszta terméke. 1990-ben egy

A hidegháború végén sok szakértő megkérdőjelezte annak tartósságát. Különböző okok miatt most Washingtonban, de Párizsban és Moszkvában is vannak, akik az eltűnését szorgalmazzák. Miközben azonban a Varsói Szerződés megszűnt, a NATO túlélte a hidegháborút, sőt, Európában jelentős terjeszkedésbe kezdett.

Először is, Németországot 1990. október 3-án a Szovjetunió kívánságával ellentétben a NATO keretein belül újraegyesítették, ami a Szovjetunió és az EU vereségét is jelentette. sance 1945-ben győzedelmeskedett. A kommunizmus kirakatának számító Német Demokratikus Köztársaság (NDK) megszűnése ennek az ideológiának a megszűnését szimbolizálja. Előre jelezte a Szovjetunió 1991. december 8-i végét.

1999. március 12-én egy elképzelhetetlen esemény történt, tizenöt évvel korábban. Oroszország heves ellenállása ellenére a keleti blokk három országa csatlakozott ahhoz a katonai szövetséghez, amely a Szovjetunió ellensége volt: a NATO-hoz. Ezek Lengyelország, Magyarország és a Cseh Köztársaság, amely Csehszlovákia 1993-as felosztása után jött létre. Az a tény, hogy Moszkva nem tudta megakadályozni ezen országok NATO-csatlakozását, az erőviszonyok jelentős változását mutatja.

Öt évvel később, 2004. március 29-én a NATO megnyitotta **kapuit** hét, korábban nem létező tagállam előtt.

Észtország, Lettország, Litvánia, Szlovákia, Románia, Bulgária és Szlovénia.

Szlovénia, amely a volt Jugoszláviából vált ki (1991). Így az Egyesült Államoknak nemcsak azt sikerült elérnie, hogy a volt szovjet szatelliteket integrálja az általa uralt katonai szövetségbe, hanem azt is, hogy az Európai Unióba is bevezesse őket.

A balti államok, a három volt szovjet köztársaság is bekerült. Ez egy igazi geopolitikai forradalom. Ennek eredményeképpen a Balti-tengeren fekvő Kalinyingrád orosz enklávé két NATO-tagország, Lengyelország délen és Litvánia északon veszi körül. Catherine Durandin megjegyzi: "A Nato ideje egyre gyorsabban telik, és megelőzi Európa [Közösség] idejét.

Az Egyesült Államok logikája a kelet- és délkelet-európai térség ellenőrzésének szükségességére reagál, a bolgár és román szövetségeseikkel együtt, egy olyan stratégiában, amelynek célja a légtér és a bázisok megszerzése a jövőbeli iraki, afganisztáni és közél-keleti műveletekhez.

Közél-Kelet, valamint hídként a Kaszpi-tenger és Közép-Ázsia felé.¹

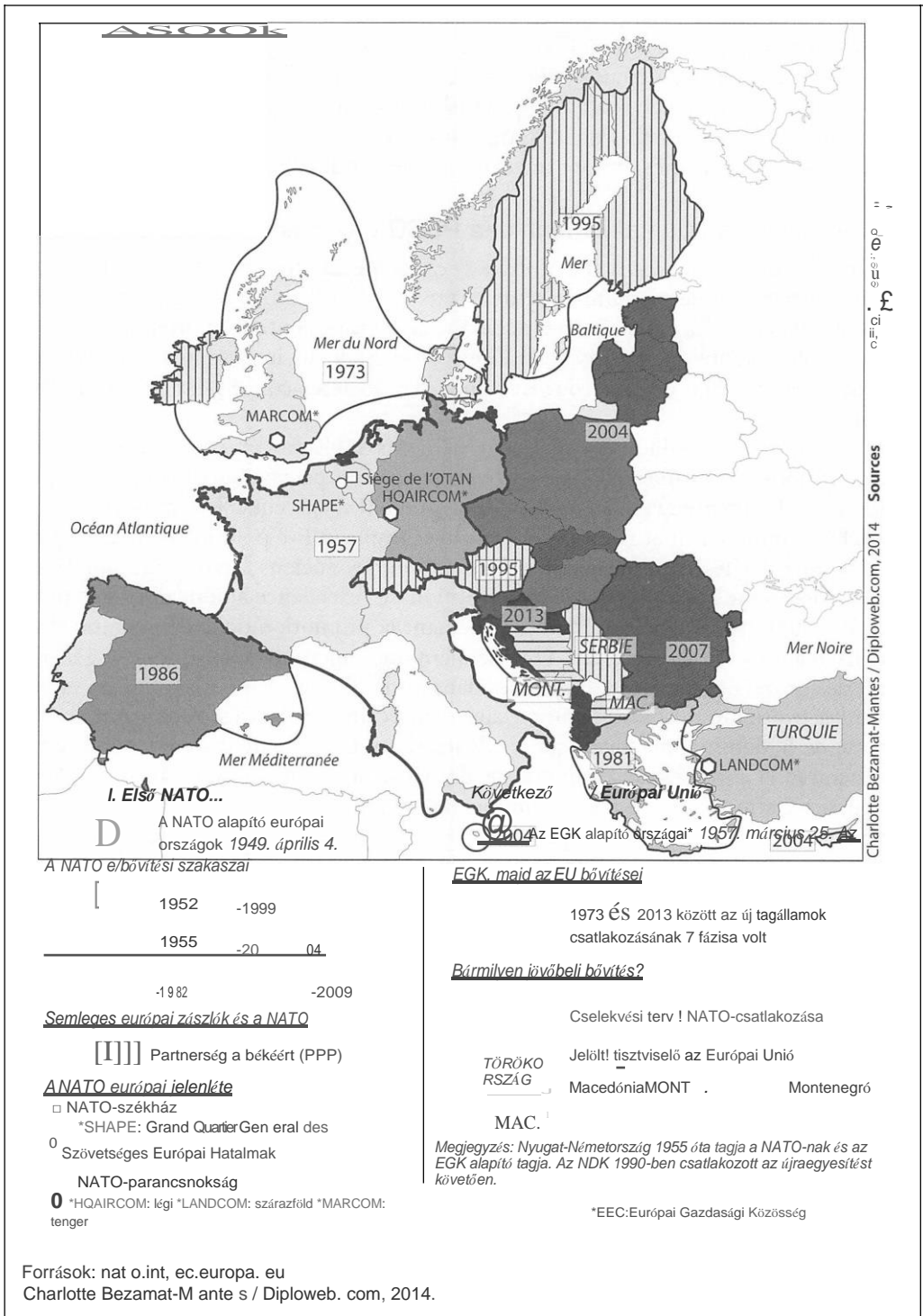
2003 óta az iraki háború íve az Egyesült Államok vonzerejének újbóli demonstrálására adott alkalmat. A NATO és/vagy az EU tag- és tagjelölt országai 2003. január 30-án a "Nyolc európai ország levele az Irak elleni egységes frontért",² valamint a "Nyilatkozat az Európai Unió országai részéről" című dokumentumban fejezték ki támogatásukat Washington stratégiája iránt.

Vilnius "3, 2003. február 5.

-
1. Catherine Durandin, *Les Etats-Unis, grande puissance européenne*, Paris, Armand Colin, 2004, 214. o.
 2. Az aláírók a következők: Vaclav Havel (Cseh Köztársaság), Jose Maria Aznar (Spanyolország), Jose-Ma nuel Duro Barroso (Portugália), Silvio Berlusconi (Olaszország), Tony Blair (Egyesült Királyság), Peter Medgyessy (Magyarország), Leszek Miller (Lengyelország), Anders Fogh

Rasmussen (Dánia).

3. Albánia, Bulgária, Észtország, Horvátország, Lettország, Litvánia, Macedónia, Horvátország, Lettország, Macedónia, Románia, Szlovákia és Szlovénia külügyminisztereinek nyilatkozata.

15. térkép: A NATO 2014-ben

Elektronikusan elérhető a következő címen:

<https://ssrn.com/abstract=3310128>

2009-ben a hidegháború utáni harmadik NATO-bővítésre került sor Horvátország (EU-tagjelölt ország) és Albánia (az EU-hoz való csatlakozásra "hivatott" ország) csatlakozásával. Ez azt jelenti, hogy Horvátország 2013. július 1-jei uniós csatlakozása óta az EU-nak 22 NATO-tagországa van. Kétségtelen, hogy Washingtonnak stratégiája van a NATO bővítésére. Sikere azonban az érintett országok hajlandóságán és számításain is múlik, amelyek mindegyike hivatalos kérelmet nyújtott be a NATO-tagságra.

8. A KKE-országok amerikai álláspontok támogatásának motivációi

A balti, közép- és kelet-európai országok 1999-es, illetve 2004-es NATO-csatlakozása szimbolikusan az Egyesült Államok meghatározó helyét jelzi Európában. Fontos azonban felismerni, hogy az USA közép- és kelet-európai térnyerése nem csak Washington akaratától függ. A korábban Moszkva uralma alatt álló országok elvárásain is alapul. Az érintett társadalmak hozzáállása megkönnyíti Washington játékát.

Ahhoz, hogy megértsük, hogy a közép- és kelet-európai kormányok miért támogatják az amerikai álláspontokat, az érvek öt kategóriáját lehet felhozni" - magyarázza Ronald Hatto. Az első ok azon az érven alapul, hogy az USA közeli, megértő és megbízható barát. Az érvelés igazolására használt fő példa az amerikaiak szerepe a volt kommunista államok NATO-ba való felvételében. A második ok az amerikai kiváltság megítélése szinte minden területen (strukturális hatalom), beleértve a demokrácia és a szabadság előmozdítását is. Más szóval, az Egyesült Államok egyedülálló és nagylelkű szuperhatalom lenne.

Az amerikai magánegyetemek vonzása a közép- és kelet-európai országokban alátámasztja ezt a felfogást. Az amerikaiak támogatásának harmadik oka az antikommunizmus. A szovjet uralom idején csak az Egyesült Államok maradt volna mozgósítható, hogy a Moszkvából érkező kommunista propaganda ellensúlyozására. A negyedik ok az Oroszországtól való félelem. Ez az ok azonban nem minden közép- és kelet-európai országban egyformán fontos. A földrajzi közelség, a kulturális kapcsolatok és a többékevésbé konfliktusos történelem lehetővé teszi, hogy megkülönböztessük azokat a nemzeteket, amelyek félnek Oroszországtól, és azokat, amelyek csak kis mértékben érzik magukat érintettnek. A baltiak, a lengyelek vagy a románok továbbra is félnek Oroszországtól; a bolgárok [...] inkább ambivalensek, míg a magyarok, a szlovákok vagy a csehek, anélkül, hogy lelkes támogatói lennének Oroszországnak, nem érzik magukat annyira érintettnek. Végül az ötödik ok az USA álláspontjához való igazodásból származó gazdasági és pénzügyi hozam reménye. Hosszú távon az amerikai támaszpontokat fogadó országok, mint Bulgária, Lengyelország, Románia és kisebb mértékben Magyarország, mindannyian azt remélik, hogy gazdasági hasznot húznak nemcsak az új katonai és polgári infrastruktúrába történő beruházásokból, hanem az ott állomásozó amerikai katonák költségeiből is.¹

Ez utóbbival kapcsolatban az amerikai átcsoportosítás szerény pénzügyi hatása kritikát vált ki, különösen Romániában és Bulgáriában. Egyesek nem látják, hogy a Pentagonból ömlik a pénz, hanem azt tapasztalják, hogy kormányaiknak a nemzeti költségvetésből kell fizetniük a bázisok korszerűsítését. Másrészt Lengyelországban van, a Cseh Köztársasághoz hasonlóan a rendszer elemeinek végrehajtásával szembenálló ellenfelek

1. Ronald Hatto, "Strategy and Interests: US Relations with Central and Eastern European Countries", 2008. május 1., <http://www.diploweb.com/Strategies-et-interets-les.html>.

az Egyesült Államok által tervezett rakétavédelmi rendszer. Az említett öt ok mellett nem szabad megfeledkezni a diaszpórák szerepéről sem¹ ezen országok Egyesült Államokban letelepedett diaszpórái játszanak szerepet, ahol kapcsolatot teremtenek származási országukkal.

Globális hatalomként hogyan tekint az Egyesült Államok az Európai Közösségre a világrendszerben?

C. Az USA gyenge vagy erős EU-t akar?

Gyakran olvashatjuk, hogy "Washington egy gyenge, nagy piacra **korlátozódó** Európát akar", de úgy tűnik, hogy az Egyesült Államok afganisztáni és iraki nehézségei egy "új" Európa kialakulásának okai.

A 2006 és 2008 közötti időszakban változás történt a diskurzusok szintjén.

Egy transzatlanti unió felé?

A 2008-as évben megerősödött az amerikai hatóságok képességeiről szóló diskurzus. az Európai Unió védelmét, amint azt az alábbi február 25-i nyilatkozat is bizonyítja 2008-ban a z USA NATO-nagykövete, Victoria Nuland: "[...] csodálattal **tölt el** a Azért vagyok ma itt, hogy elmondjam, hogy az Egyesült Államoknak, az Egyesült Királyságnak, a NATO-nak és a demokratikus világnak erősebb és erősebb európai védelmi képességekre van szüksége. Az európai biztonság- és védelempolitika (EBVP), amely csak a puha hatalomról szól, nem elegendő. [...] Erősebb EU-ra van szükségünk, erősebb Erősebb NATO-ra van szükségünk, és ha Afganisztán megtanított minket valamire, akkor az az hogy erősebb NATO-ra van szükségünk közöttük. Még tovább megyek: ha az Atlanti-óceán mindkét partján valóban a biztonság globális megközelítését vizsgáljuk, amely egyesíti erőnk legjavát, mind a kemény, mind a lágy erőket, szükségünk van a egy olyan hely, ahol tervezhetünk és gyakorolhatunk ilyen küldetésekre, például egy következők a NATO-EU család. [...] Az én generációm készen áll **arra, hogy** elkezdjen dolgozni az A történelem legnagyobb partnerségét, a Transzatlanti Uniót építjük, hogy szembenézzünk a biztonságunkat és szabadságunkat érintő legújabb kihívásokkal.²

Így az USA többé nem ellenezné az európai védelem kialakítását. Ez nem maradhat hatás nélkül Franciaország, a világ egyik kevés országának, a francia kormányának a magatartására.

az Európai Unió **az** Egyesült Királysággal közösen tegyen valódi erőfeszítéseket az alábbiak terén védekezés.

3. Franciaország visszatérése az integrált NATO-parancsnokságba

Stratégiai dogma 1966 óta, Franciaország kilépése az integrált katonai parancsnokságból A NATO szerepe megkérdőjeleződött, először az 1989 óta Európában bekövetkezett geopolitikai változások, majd Nicolas Sarkozy francia köztársasági elnökké választása miatt. c;aise, 2007. május 6. Jelentős fejlemény, amelyről nem sok nyilvános vita folyt.

1. Vö. Gerard-Frans:ois Dumont, *Dimographie politique: Les lois de la giopolitique des populations*, Paris, Ellipses, 2007, IX. fejezet.
2. Victoria Nuland, "Beszéd a *London School of Economics*-on", 2008. február 25. Elérhető a weboldalon

Elektronikusan elérhető a következő címen:

<https://ssrn.com/abstract=3310128>

A. Európa geopolitikai mutációinak másodlagos következménye

2007. szeptember 11-én Herve Morin védelmi miniszter nyilvánosan kezdeményezte, hogy Franciaország visszatérjen a NATO integrált katonai struktúrájába. Ez a de Gaulle tábornok 1966 márciusában hozott döntésének visszavonását jelentené. A NATO integrált katonai struktúrájából való kilépéssel Franciaország a nemzeti parancsnokság elvét kívánta érvényesíteni haderői felett, amíg konfliktus esetén a NATO parancsnoksága alá nem kerülnek. De Gaulle tábornok így meg akarta akadályozni, hogy a francia erők előzetes nemzeti politikai döntés nélkül automatikusan bevetésre kerüljenek. Hogyan jutottak el a francia hatóságok a NATO-val kapcsolatos álláspontjuk megváltoztatásának gondolatához?

Franciaország, az egyetlen NATO-tagállam, amely 1966 óta nem vett részt az integrált katonai struktúrában, az 1990-es évek elején úgy vélte, hogy ez már nem indokolt, mivel a potenciális keleti ellenség megszűnt. Másrészt Franciaország el kívánja ismerni Oroszországot az új európai biztonsági struktúra jelentős szereplőjeként. Ez nem elégítette ki a Szovjetunió egykori szatellitjeit, akiknek "biztonságvágya" a NATO kezére játszott, amely büszke volt a hidegháború végén aratott győzelmére és az orosz fenyegetéssel szembeni közvetlen biztonság garanciájára.

Ezen túlmenően a Maastrichti Szerződés (1992) megakadályozza, hogy a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) összeegyeztethetetlen legyen a NATO érdekeivel (17. cikk). Más szóval, a francia remény, hogy az Európai Közösség élére állva kiszabadul a NATO-keretből, megvalósíthatatlan. Párizsban a szakértők fokozatosan kezdenek erre rájönni. Az első közeledési kísérletre 1995-ben került sor, de mindkét fél különböző hibái miatt kudarcot vallott.

A NATO fentebb ismertetett három bővítése óta - 1999-ben, 2004-ben és 2009-ben - Washingtonnak számos lehetősége volt arra, hogy befolyásolja az európai védelmi intézmények működését és irányát. Bizonyos értelemben a 2004 második felében az európai alkotmányt létrehozó szerződés tervezetében a közös kül- és biztonságpolitika és a NATO közötti kapcsolat végső kormányzati kiigazításai is ezt illusztrálják. A tagállamok kormányai közötti legutóbbi egyeztetések a NATO-t a NATO-tagállamok, azaz az EU-tagok túlnyomó többsége kollektív védelmének megvalósítására szolgáló "alapítványnak" és "fórumnak" tekintik. A 2005. május 29-i francia népszavazás negatív eredménye - és a szöveg blokkolása - semmit sem változtat ezen a politikai hajlamon. Ez a megfogalmazás később a 2009-től hatályos Lisszaboni Szerződésben (2007) is megtalálható.

Mivel az 1966-tól örökölt francia álláspont anakronisztikusnak, sőt kontraproduktívnek tűnik, Párizs kénytelen felülről lefelé átgondolni a NATO-hoz való hozzáállását.

B. "Az Atlanti Szövetség a mi szövetségünk" ²

2007. május 6-án Nicolas Sarkozy francia köztársasági elnökké választása gyorsító szerepet játszott Franciaország NATO-ban elfoglalt helyének alakulásában.

Mindössze két hónappal később, 2007. július 19-én a szenátus külügyi bizottságának jelentése a véleményváltozásról tanúskodik. "Jövőbeni fejlesztések

1. Ilyen például Párizs egyik legbefolyásosabb stratégiája, Lucien Poirier tábornok.

2. Nicolas Sarkozy, 2008. április 3.

Franciaországnak ugyanúgy közvetlen érdeke fűződik a NATO tevékenységeihez, mint a többi szövetségesnek. Ezért Franciaországnak érdekében állna, hogy világosabban meghatározza, milyen szerepet szán a Szövetségnek az elkövetkező években. Ebben a tekintetben az európai biztonság- és védelempolitika megerősítésének szolgálatában álló francia voluntarizmus nem zárhatja ki a szükséges realizmust, figyelembe véve partnereink elképzeléseit és ambícióinak szintjét, valamint a NATO helyét biztonságpolitikájukban. Annak érdekében, hogy jobban meghallgassák a NATO-ban, Franciaországnak nem kellene elosztatnia egyes álláspontjainak kétértelműségét, és tisztáznia a katonai kötelezettségvállalásai jelentős részének keretét szolgáló szervezetre vonatkozó tervét?¹

2007. szeptember 11-én Herve Morin védelmi miniszter a korábbi kérdő megfogalmazást megerősítéssé alakította át: "Véleményem szerint soha nem fogunk előrelépni az európai védelem terén, ha nem tisztázzuk a NATO-ban elfoglalt pozíciónkat. Ez a legmélyebb meggyőződésem. Mert miért akarná, hogy partnereink elveszítsék a bizalmukat egy olyan rendszerben, amely ötven éven át biztosította a békét egy olyan rendszer [európai védelem] érdekében, amely még nem is létezik?"²

2008. március 11-én Bernard Kouchner kül- és Európa-ügyi miniszter az Európai Unió és a NATO kapcsolatáról szóló közös elképzeléssel szembesít: "A két struktúra között nincs verseny, hanem inkább kiegészíti egymást. Hogyan is lehetne ez másképp, amikor a 26 NATO-szövetségesből 21 az Unió tagja, és a 27 uniós partnerből 21 a NATO tagja?" []

Az EU és a NATO műveleteinek egyik fő támogatójaként Franciaországnak másoknál nagyobb érdeke fűződik ahhoz, hogy a két szervezet jobban együttműködjön.³

2008. április 3-án, a bukaresti NATO-csúcs alkalmával Nicolas Sarkozy elnök megerősítette a francia politika új irányvonalát: "Az Atlanti Szövetség a mi szövetségünk: Franciaország az egyik alapító tagja és az egyik fő támogatója. [] NATO-ra és európai védelemre van szükségünk. Van

Franciaországnak szüksége van az Egyesült Államokra, az Egyesült Államoknak pedig erős szövetségesekre. Ez megnyitja az utat Franciaország előtt a NATO-val való kapcsolatainak erőteljes felújítása előtt."⁴

Miközben Franciaország a NATO integrált parancsnokságához való tényleges visszatérésre vár, ígéreteket tesz. N. Sarkozy bejelentette, hogy további zászlóaljat küldenek keletre

1: Afganisztán és Franciaország pragmatikus részvétele a rakétavédelemben, hogy a Az Egyesült Államok a Cseh Köztársaságban és Lengyelországban, illetve Litvániában tervezett bázisokon keresztül kíván Európában telepíteni. Egy olyan program, amellyel kapcsolatban Párizs korábban fenntartásait fejezte ki.

1. Jean-François Poncet, Jean-Guy Branger és Andre Rouviere, "Les enjeux de l'évolution de l'OTAN", Rapport d'information fait au nom de la commission des affaires étrangères du Sénat, n-405 (2006-2007), 2007. július 19-én.

2. Herve Morin, "Beszéd a Toulouse-i Védelmi Egyetemen", 2007. szeptember 11., www.defense.gouv.fr

3. Bernard Kouchner, "Pour une défense européenne", *Le Monde*, 2008. március 11.

4. Nicolas Sarkozy, "Intervention de M. le président de la République, sommet de l'Otan, Bucarest, jeudi 3 avril 2008", www.elysee.fr.

C. Milyen viták?

Míg a de Gaulle tábornoktól örökölt magatartás a francia identitás egyik alapjának tűnt, Franciaországnak a NATO integrált parancsnokságába való visszatérésének hipotézise nem váltott ki nagyobb vitát. Természetesen számos magas rangú katonai személy visszavonul, és ezt nyilvánosságra is hozza, néha álnéven írva alá cikkeket, de a közvélemény nem kelti azt a benyomást, hogy ez érdekelné őket. Néhány francia szakértő magánemberként még sajnálja is, azzal érvelve, hogy ha az ügy túl gyorsan lezárulni látszik, Párizs nem lesz kedvező helyzetben a pozícióváltásról szóló tárgyalások során.

Van azonban két példa ellentmondásos kijelentésekre, amelyek meglehetősen jellemzőek a francia stratégiai területre. 2008 februárjában Pierre Ma gnuszewski tartalékos alezredes a *Defense nationale* című folyóiratban úgy érvelt, hogy "az integráció 2008-ban is többé-kevésbé egyet jelent az idegen hatalomnak [az Egyesült Államoknak] való alárendeltséggel, akárcsak 1966-ban. Hogyan valósítható meg egy autonóm európai védelmi politika, ha minden

a katonai erők a *Saceur1* operatív parancsnoksága (*Opcom*) alá tartoznak? [...] Túlzás lenne úgy tenni, mintha a NATO-ba visszatérő Franciaország Canossába menne, de sürgős, hogy ne kapkodjunk, és jól gondolkodjunk.²

2008. április 11-én Nicole Bacharan politológus a *Le Figaro* című folyóiratban cikket jelentetett meg

"Franciaország "visszatérése" a NATO-ba a képmutatás végét jelzi. A szerző a következőket állapítja meg: "Lássuk be: a védelem Európájának hiányában, amelyet sürgősen meg kellene valósítani, az egyetlen reális lehetőség Franciaország számára egy kiegyensúlyozott atlantizmus kiépítése, amelyben Európa - Franciaországgal az élen - a nagy demokráciák, köztük az Egyesült Államok megbízható és aktív partnerének szerepét tölti be. Véget kell vetnünk egy másik korszak matamori pózainak és ennek a képmutató Amerika-ellenességnek. Franciaországnak nem szabad úgy tennie, mintha elhatárolódna a NATO-tól. Egyik vezetőjévé kell válnia, és bizonyára nagyobb befolyása lesz, ha belül van."³

Mindenesetre a *védelempolitikáról szóló fehér könyv* (2008), akárcsak a *francia kormány a francia kül- és Európa-politikáról szóló fehér könyvében* (Quillet 2008) Franciaország teljes körű részvételét szorgalmazza a NATO struktúráiban.

Mi lesz az eredmény? 2007 szeptemberében Laurent Zecchini a következőket írta: "Párizs máris két fontos feltételt szab. Franciaország visszatérése az [atlanti] szövetség integrált katonai struktúrájába csak az európai védelem terén elért jelentős előrelépésekkel párhuzamosan képzelhető el. Másodszor, a NATO-nak mélyreható megújulásra kell vállalkoznia, ami új stratégiai koncepciót igényel. [Az érvelés a következő: ha Franciaország megszűnik nehéz partner lenni, akkor európai partnerei a szövetség nem akadályozhatja tovább az európai védelem terén elért haladást."⁴ Júniusban

2008-ban ugyanez a szerző megjegyzi: "Az európai védelem előrehaladása, amelyet az elmúlt hónapokban Franciaország visszatérésének **feltételének** tekintettek, már nem tűnik lehetségesnek.

előfeltételként.⁵ Ami a NATO reformját illeti, ez egy hosszú és összetett folyamat,

1. SACEUR: *Legfelsőbb Szövetséges Parancsnok Európában*.

2. Pierre Magnuszewski, "Európa - és az EBVP - vagy a NATO? 100. és 103. o.

3. Nicole Bacharan, "Le 'retour' de la France clansan signe la fin des hypocrisies", *Le Figaro*, 2008. április 11.

4. Laurent Zecchini, "La France envisage un retour complet dans l'OTAN", *Le Monde*, 2007. szeptember 13.

5. Laurent Zecchini, "Nicolas Sarkozy megvédi Franciaország visszatérését a NATO katonai ~~szűz~~^{szűz},
Le Monde, 2008. június 18.

Nehéz dönteni, mielőtt az új amerikai elnök beiktatná magát a Fehér Házba. Egy volt külügyminiszter, Hubert Vedrine azt szerette volna, ha a tagországok megállapodnának a NATO működéséről, szerepéről és küldetéseiről, mielőtt Franciaország megerősíti afganisztáni jelenlétét¹, vagy akár visszatér az integrált parancsnoksághoz².

Az elméleti megközelítés és egy ilyen kényes dosszié gyakorlati kezelése között azonban szakadék tátong. Valószínűleg időbe telik majd, amíg Franciaország és az Európai Unió számára is meglesznek a szükséges elemek a megkezdett folyamat eredményeinek értékeléséhez...

és a Nato. Igaz, hogy Párizs és Washington a líbiai csapások idején látszólag egy fázisban volt. a líbiai csapások alkalmával

(2011), a Maliban a dzsihadisták fővárosba való bevonulásának megállítására irányuló beavatkozás

Bamako (2013), és annak szükségességét, hogy "megbüntessék" a szíriai vezetőt, Bashar Al Aaszdot, hogy vegyi fegyvereket vetett be népe ellen (2013). Másrészt az Európai Unió minden alkalommal tévovának, sőt megosztottnak tűnik.

A Szocialista Párt első titkára ellenzi a kormányt a NATO-ügyben... majd Hollande elnök tudomásul veszi a dolgot

2008. április 8-án a Szocialista Párt bizalmatlansági indítványt nyújtott be a Nemzetgyűlésben, hogy kifogásolja Franciaország NATO-val szembeni magatartásának alakulását. A javaslat 227 szavazatot kapott, míg a többséghez szükséges küszöb 288 szavazat. Az Országgyűlésben fennálló erőviszonyok alapján ez az eredmény előre látható volt, de valószínűleg a váratlanul érkezés kockázatával kellett volna időpontot egyeztetni.

A Szocialista Párt első titkára, Franc.:ois Hollande a Nemzetgyűlésben kijelentette: "Miért kellene ma véget vetni egy 1966-ban eldöntött stratégiai döntésnek, amelyet az 1966-os de Gaulle tábornok és a köztársaság összes elnöke által fenntartott? Milyen nemzetközi kontextus kényszerít arra, hogy ilyen sietve megtörjön egy belső konszenzust és egy nemzetközi sajátosság? Mi az oka annak, hogy ennyire bízunk a NATO alakulásában, az amerikai politikában, amikor Bush elnök mandátumának vége felé jár, és senki sem tudja, hogy utódja milyen irányt fog követni?"

Azt mondják nekünk, hogy mindez a NATO európai pillérének elfogadásáért cserébe történne, anélkül, hogy erre bármilyen bizonyítékot szolgáltatnának, kivéve néhány szót egy közleményben.

Ez a döntés egyszerre megváltó és időszerűtlen. Először is, sajnálatos, hogy a Franciaország nemzetközi politikáját jelzi, hogy az Egyesült Államok egyedülálló szövetségese. Az önök védelmi minisztere a visszatérés minimalizálása érdekében egy pusztán "szimbolikus" döntést idéz fel, azzal az ürüggyel, hogy Franciaország ma jelen van a Kettő kivételével az összes parancsolatot, és a 3. legnagyobb pénzügyi befizető. Ez elfelejtjük, hogy vannak szimbólumok, amelyek alátámasztják a politikát, és tekintélyt adnak neki. És hogy nem annyira az a kérdés, hogy még egy bizottságban részt vegyünk, mint inkább az, hogy megőrizzük Franciaország sajátosságait. a nemzetközi szinten. Nemcsak Franciaországban, hanem Európában is.

Ha ugyanis hazánk ily módon lemond a Szövetségen belüli önálló ítélkezési jogáról, akkor Egész Európa az Egyesült Államokhoz igazodó helyzetben találja magát. [] Ez

A NATO-hoz való visszatérés nemcsak érdekeinkkel ellentétes, hanem ellentmondásos is.

1. Lásd Hubert Vedrine, "11 faut d'abord preciser le rôle de l'Otan", *Le Figaro*, 2008. április 2.

2. Lásd Hubert Vedrine, *Jelentés Franciaországról és a globalizációról*, 2007. szeptember 4. Online a www.elysee.fr weboldalon.

a világ stabilitásával. A köztársasági elnök döntése ugyanis egy olyan időszakban született, amikor a NATO megváltoztatja identitását. **Ebben az értelemben időszerűtlen.**¹

Miután 2012 májusában köztársasági elnökké vált, Frann;ois Hollande azonban nem vizsgálta felül Franciaország jelenlétét az integrált katonai parancsnokságban.

NATO. Hubert Vedrine - diplomáciai tanácsadó, majd titkár - gy á m f i g u r á j a

General de l'Elysee Frann;ois Mitterrand idején - 2012 novemberében indokolta ezt a *státuszt*.

² Ez a által készített jelentés *eredménye*, amely nem javasolja a kiadását. Természetesen, Hubert Vedrine készít egy bi

Évek óta a világviszonylatban egy NATO katonai parancsnokságba bevezetésre elmúlt hat évtizedben nem létezett meg sem az Egyesült Államokban, sem Európában, és nem adna

Éppen ellenkezőleg, ez egy új befolyásolási eszköz. Franciaországnak vissza kell szereznie az az általánosításban, nehogy a hátrányai miatt visszatérjen a

s parancsa végül érvényesül. Végül, ez a befolyáspolitika megkönnyíti Franciaország erőfeszítéseit a védelmi Európa érdekében, reméli, hogy felélné a

Nicolas Sarkozy elnök néhány motivációjával.

4. Egy erősebb Európa felé?

Ha a Lisszaboni Szerződés hatályba lépne, milyen előrelépések és korlátok lennének a védelem terén? Miután ezekre a kérdésekre választ kaptunk, meg kell vizsgálni az EU és a NATO közötti kapcsolat jellegét.

A. Az Európai Közösség hatalma a Lisszaboni Szerződés által kiélezett -

Pierre Saucedo³ szerint, aki a Lisszaboni Szerződés geopolitikai megközelítését javasolja, ez utóbbi bizonyos mértékig megerősített hatalmi eszközöket biztosít. Először is, új cselekvési képességekkel a nemzetközi szinten, saját jogi személyiséggel, az Európai Tanács stabil elnökével és az Európai Unió külpolitikájának személyre szabásával. A külügyi és biztonságpolitikai főképviselőt a Bizottság, a Tanács és a tagállamok tisztviselőiből álló Európai Külügyi Szolgálat támogatja. Ez a szolgáltatás a következőkre támaszkodhat

az uniós küldöttségek hálózata a világban. Ezek a megállapodások lehetőséget biztosítanak arra, hogy az EU teljes értékű globális szereplővé váljon a világjátékban.

Másodszor, a Lisszaboni Szerződés az uniós intézményeket - a Miniszterek Tanácsát, a Bizottságot és a Parlamentet - egyre függetlenebbé teszi a tagállamoktól.

1. Frann;ois Hollande beszéde a nemzetgyűlésben, bizalmatlansági indítvány, 2008. április 8., kedd. <http://discours.parti-socialiste.fr/2008/04/08/intervention-de-francois-hollande-motion-de-cen-sure-mardi-8-avril-2008>
2. Hubert Vedrine, "Jelentés Franciaország NATO-ba való visszatérésének következményeiről, a transzatlanti kapcsolatokról és az európai védelemről", 2012. november.
3. Saucedo, Pierre, "Qyels peuvent etre les effets du traite de Lisbonne sur la puissance de l'Union europeenne ?". 2008. március, 32 p. Geopolitikai szakdolgozat a College interarmees de de A jelentés Pierre Verluise irányításával készült. Tekintettel a dokumentum megírásának időpontjára, nem tartalmazza a Dublinban tett engedményeket, amelyek lehetővé teszik a második népszavazás megtartását. 2009-ben jelent meg a www.diploweb.com weboldalon.

A Miniszterek Tanácsára azonban 2014 októberéig továbbra is a Nizzai Szerződés szabályait kell alkalmazni, és az "a la carte" meghosszabbítás lehetősége 2017 márciusáig fennáll. A Lisszaboni Szerződésben előírt kettős többségi rendszerl állítólag hatékonyabb, mint a nizzai, mivel megkönnyíti a többségi szavazatok kialakulását, és ezáltal a döntéshozatal. A döntéshozatali mechanizmus hatékonyságának növelésén túlmenően a minősített többségi szavazás új területeken. Pierre Saucedo megjegyzi, hogy "a Tanács jellege alapvetően megváltozna ezekkel az új rendelkezésekkel. A szavazással Minősített többséggel a Tanács egyre kevésbé lesz kormányközi és egyre inkább nemzetek feletti. Európa védelme azonban továbbra is a tagállamok hatáskörébe tartozna. Ezáltal minden államnak marad egyfajta "vétőjog".

Továbbá az új Európai Bizottságnak 2014-től kezdve szigorúbbnak kell lennie, hogy hatékonyabbá váljon, de ez a kiigazítások függvénye, különösen az ír vonakodás leküzdése érdekében. Végezetül, az Európai Parlament jogalkotási, költségvetési és politikai ellenőrzési hatáskörét jelentősen megnövelték.

Anélkül, hogy egyelőre nemzetek feletti európai államról beszélhetnénk, a Lisszaboni Szerződés Európai Uniója növeli a közösségi szervek hatalmát, de vajon ez elég ahhoz, hogy egy erősebb EU-t eredményezzen?

De szintén korlátozott

A válasz erre a kérdésre továbbra is bizonytalan, mivel a Lisszaboni Szerződés nem tölti ki az Európai Unió jelentéshiányát, amely továbbra is egy meghatározásra Váró hatalmi projekt marad. Ez a szerződés nem határozza meg, hogy mi az EU és mik a stratégiai célkitűzései, bár megerősíti az EU-NATO kapcsolatokat.

A szövegből nem derül ki egyértelműen, hogy az EU regionális szervezet vagy konföderáció,

nemzetállamok szövetsége, szuperállam vagy egy *sui generis* köztes struktúra. Az alapvető meghatározatlanság megmarad. A célkitűzések a maguk részéről továbbra is nagyon általánosan vannak meghatározva. A hatalmi stratégia meghatározása nélkül - de vajon itt a helye? - a szerződés az egyetemes értékek katalógusát állítja össze: szociális piacgazdaság, az ellene való küzdelem

Az EU hosszú múltra tekint vissza a társadalmi kirekesztés és megkülönböztetés elleni küzdelem, a társadalmi igazságosság, a generációk közötti szolidaritás, a gyermekek jogainak védelme, a területi kohézió, a tudományos és technikai fejlődés előmozdítása... Az EU alapvetően normatív hatalomként jelenik meg, azaz olyan hatalomként, amely befolyásának normák, nem pedig erőszak útján történő kiterjesztését részesíti előnyben.

Ami az EU határait illeti, a Lisszaboni Szerződés nem szab földrajzi vagy civilizációs határokat, csupán emlékeztet arra az elvre, hogy minden csatlakozni kívánónak tiszteletben kell tartania az EU értékeit, valamint a három "koppenhágai kritériumra" (1993)2 .

Az európai védelem t e r ü l e t é n a Lisszaboni Szerződés változásokat hoz ... miközben az eredeti keretet megszigorítja. Az EP D - most már KBVP - feladatai kibővülnek. A tagállamok közötti szolidaritási záradék, valamint a kölcsönös segítségnyújtási és segítségnyújtási kötelezettség bevezetése hozzájárulhatna az európai szolidaritás fejlesztéséhez. A védelemmel kapcsolatban Daniel Keohane megjegyzi: "A legfontosabb változás az, hogy a szerződés megkönnyíti az európai országok közötti szorosabb együttműködést katonai ügyekben, az úgynevezett "együttműködés" elnevezésű eljárás alkalmazásával.

1. Lásd Alexandre Duchesne és Veronique Meraud, "Un enjeu pour l'Union européenne:

comment les questions demographiques interferent-elles clans les debats europeens", *Population et Avenir*, No 689, 2008. szeptember-október.

2. *Lásd az 5. fejezetet.*

állandó struktúra". Azok a tagállamok, amelyek megfelelnek egy sor kapacitásalapú kritériumnak, szorosabb együttműködés mellett dönthetnek.¹ 2014-ben ez az eljárás továbbra is alulhasznosított.

P. Saucedo azonban arra a következtetésre jut, hogy "az EBVP továbbra is veleszületetten korlátozott. A oldalon.

A NATO továbbra is az európai védelem referenciakerete marad. A Maastrichti Szerződés rendelkezéseit tehát a Lisszaboni Szerződés is átveszi: az EBVP-nek tiszteletben kell tartania az Észak-atlanti Szerződésből eredő kötelezettségeket, amely az abban **részes** államok számára továbbra is "kollektív védelmük alapja és végrehajtási fóruma"² - Az EBVP keretében vállalt kötelezettségek és a NATO keretében vállalt kötelezettségek közötti megfelelési kötelezettség oximoronnak tűnik. Ezért joggal merülhet fel a kérdés, hogy ez a rendelkezés milyen mértékben függ az EBVP-től. Ez egy kulcsfontosságú pont. Az Európai Unió valódi hatalomnak tekinti magát a világ színpadán, vagy csupán egy blokknak az euroatlanti együttesben? [...] Ez utóbbi periférikus státuszban maradna, anélkül, hogy valóban megkérdőjelezné az Egyesült Államok által az euroatlanti blokkban elfoglalt központi pozíciót.

Ebben az összefüggésben az EU-NATO kapcsolatok alakulásának nyomon követése fontosabb, mint valaha.

C. EU-NATO: verseny vagy komplementaritás?

A védelmi képességek fejlesztése szempontjából az EU-t és a NATO-t gyakran vetélytársként mutatták be, különösen Franciaországban. Azonban már 2008 márciusában az olasz hadsereg egyik parancsnoka, Michele Melchionna úgy nyilatkozott, hogy a két szervezet "a komplementaritás felé halad". **11** írja: "Ne felejtjük el, hogy az EU átfogó biztonsági koncepciót dolgozott ki, amely magában foglalja a békefenntartó műveletek polgári vonatkozásait is. Az EU-nak ez a hozzáadott értéke a NATO túlnyomórészt katonai jellegéhez képest azt mutatja, hogy a két szervezet közötti versengés retorikája nem jó dolog.

szervezetek félrevezetőek. Az EBVP, az Európai Unió és az Európai Unió közötti munkamegosztásra **való** hivatkozás nem igaz.

Ebben az értelemben az EU békefenntartásban betöltött szerepe és a NATO békekényszerítésben betöltött szerepe is kiszorulna. Missiroli **úr** [a brüsszeli Európai Politikai Központ tanulmányi igazgatója] szerint "a verseny hiányának gondolata továbbra is fennáll, mivel az EU nem csak katonai műveleteket hajt végre, hanem fel tudja ajánlani ezt a polgári-katonai *kapcsolatot*, amint azt az elmúlt évek konfliktus utáni tevékenységének irányításában szerzett tapasztalatai is bizonyítják".³

Pierre Conesa, egy volt magas rangú francia köztisztviselő viszont másként vélekedik a *Le Monde diplomatique*-ban: "Természetesen az Egyesült Államok nem fenyegetést, hanem kockázatot jelent! Franciaországnak és Európának fel kell tennie magának a kérdést, hogy milyen diplomáciai terv áll a NATO erősebb szerepének erősítésére irányuló felhívás mögött. [...] Hogy betölthesse szerepét, Európa [com közösségnek] meg kell különböztetnie magát [-]"⁴ És hogy "jelentős változásra **szólítson** fel a

1. Daniel Keohane, "2008: létfontosságú év az EU védelme szempontjából". *La revue internationale et strategique*, 69. szám, 2008 tavasz, 130. o.

2. Michel Fennebresque tábornok 2007. november 27-én a következőket mondta: "Ezek az utolsó szavak, amelyeket

Ezek a rendelkezések, amelyeket a 2004. évi kormányközi konferencián az alkotmányos szerződés tervezetébe illesztettek, nagyon korlátozóak, mert szó szerint véve megtiltanak minden európai

kezdeményezést a védelmi ügyekben, minden önálló uniós fellépést ezen a területen. *Defense nationale*, 2008. február, 71. o.

3. Michele Melchionna, "EBVP-NATO: milyen kapcsolatok a jövőben?", *College interarmees de défense*, 2008. március, 3-34. o. Pierre Verluise irányításával írt emlékirat.
4. Pierre Conesa, "Az Egyesült Államok fenyegetést jelent-e Európára?", *Le Monde diplomatique*, 2008. április.

A jelentés egy "válságértékelési rendszer" létrehozására is felszólít.

Benoit d'Aboville, Franciaország korábbi NATO-képviselője (2001-2005) ezzel szemben azt állítja, hogy "mindenféle nyilvánvaló okok szólnak amellett, hogy a NATO és az EU együtt és egymást kiegészítve lépjen fel, tiszteletben tartva a másik szervezet sajátosságait és autonómiáját. A fő nehézségek nem operatív, hanem - ismétlem - politikai jellegűek: az EU és a NATO közötti nyugodt kapcsolat feltétele továbbra is az EU egyenlő felelősségének és státuszának megvalósítása a transzatlanti kapcsolatok irányításában, beleértve a védelem és a biztonság területét is. Az EU ma már nemzetközi birodalomként létezik, és ezért elvárja, hogy az USA - "a világ egyik hatalma" - tárgyalópartnerként ismerje el, anélkül, hogy a NATO-nak attól kellene tartania, hogy átveszi a hatalmat. Az új háromoldalú NATO/EU/USA kapcsolatban a szövetség nem állíthatja, hogy ez utóbbi csúcán áll, és hogy kizárólagos befolyása van a biztonsági dimenzióra. Az EU a maga részéről nem válhat a NATO-nak alárendelt "civil ügynökség" megfelelőjévé, amely igény szerint pénzeszközöket és kilépési stratégiákat biztosít - egyfajta fordított "Berlin plusz", ahogyan azt néha javasolják. Képesnek kell lennie arra, hogy saját döntéseket hozzon és saját hozzájárulásait kezelje: milyen más alapon egyezhetne bele, hogy forrásokat és politikai tőkét fektessen be egy olyan színházba, ahol a szerepét alárendeltként határozzák meg?

2008 júniusában a *védelemről szóló fehér könyv* kizárta az eltéréseket, és leállította a Új francia doktrína az EU-NATO kapcsolatokról. "A NATO és az Európai Unió között nincs versengés, hanem egymást kiegészítő jelleggel: mindkettőre szükség van a fenyegetésekkel és válságokkal való szembenézéshez. Ebben az összefüggésben az EU hatalmának fejlesztése csak egy megújult transzatlanti kapcsolat keretében valósulhat meg.

Míg 2008 óta - Victoria Nuland hangján keresztül - az amerikai hatóságok az Európai Unió védelmi képességeinek támogatását bizonygatják, 5 évvel később, mint a Mi történt? A pénzügyi válság - amely az Egyesült Államokból indult ki - áthaladt az Egyesült Államokon.

Emellett az állami pénzügyi források szűkössége is hozzájárult ahhoz, hogy a legtöbb tagállam kevésbé hajlandó védelmi kötelezettségeket vállalni az EU-n keresztül. Az állami pénzügyi források szűkösségét tetézte az is, hogy a legtöbb tagállam kevésbé volt hajlandó védelmi kötelezettségeket vállalni az EU-n keresztül. Ebben az összefüggésben a Franciaország által a NATO integrált katonai parancsnokságába való visszatéréstől várt előnyök továbbra is nagyon korlátozottak.

Javasolt témák

Az Egyesült Államok európai ország? A védelem

Európa és a NATO: mi a kapcsolat? A védelem

1. Benoit d'Aboville, "Les soixante ans de l'Otan : un point de vue europeen", *Politique étrangère*, Európa, mi az eredmény? 1/2008, p. 103-104.

Bibliográfia

- Blscop Sven, "És mit fog tenni Európa? Az Európai Tanács és a katonai stratégia", *Security Brief*, Egmont Intézet, 2013. május.
- Blscop Sven, WHITMAN Richard G. (szerk.), *The Routledge Handbook Of European Security*, London-New York, Routledge, 2013.
- HowORTH Jolyon, "The EU as a global actor: Grand strategy for a global grand bar gain?", *Journal Of Common Market Studies*, 48, 3., 2010. július, 455-474. o.
- HowORTH Jolyon, MENON Anand, "Még mindig nem nyomul vissza. Why the European Union is not balancing the United States", *Journal of Conflict Resolution*, 53, 5, 2009. október, 727-744. o., *Journal of Conflict Resolution*, 53, 5, 2009. október.
- LEFEVRE Maxime, "La politique étrangere et de securite commune : politique commune ou agregat de diplomaties nationales", <2.!iestions d'Europe, n 299, Robert Schuman Alapítvány, 2014. január 20..
- LEFEVRE Maxime, *Európa építése és a nemzetek jövője*, Párizs, Armand Colin, 2013.
- Mi.RAND Frederic, FouCAULT Martial, IRONDELLE Bastien (szerk.), *European Security since the Fall of the Berlin*, Toronto, University OfToronto Press, 2011.
- NoRHEIM-PARTINSEN Per M., *The European Union and Military Force: Governance and Strategy*, Cambridge, Cambridge University Press, 2013.
- PETITEVILLE Franck, "Les mirages de la politique étrangere europeenne apres Lisbonne", *International Criticism*, 4, 6, 2011, pp. 95-112.
- STRACHAN Hew, "Les armees europeennes ne peuvent-elles mener que des guerres limitées?", *Politique étrangere*, 2, 2011, pp. 305-317.
- WHITNEY Nick, "What place for CSDP in the EU's foreign policy?", *Policy Paper 64*. Notre Europe-Institut Jacques Delors, 2013. február.

A kiadvány idézése: A változat idézése:

**Dumont, Gerard-François, Verluise, Pierre,
"Union europeenne-Otan: quelles relations?", in:
Dumont, Gerard-François, Verluise, Pierre, *Európa
geopolitikája,*
Párizs, Armand Colin/Sedes, 2014.**

Gerard-François Dumont
Pierre Verluise

Geopolitika Európa

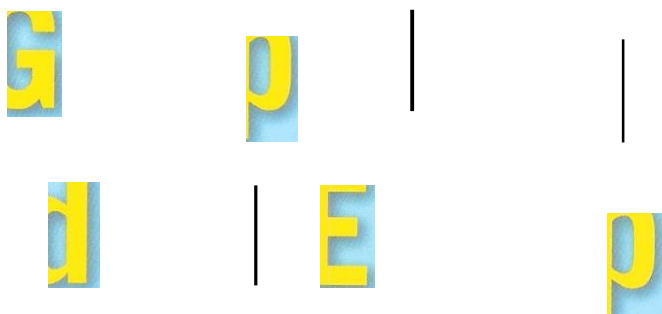
2. kiadás teljesen
átdolgozott és frissített
kiadás

6
ARMAND COLIN **tsEDES**

ISBN 978-2-301-00419-2

Elektronikusan elérhető a következő címen:

<https://ocrn.com/electroct-2210128>

2. kiadás

Gerard-Fran ois Dumont
Pierre Verluise

ARMAND COLIN

.isEDES

Elektronikusan elérhető a következő címen:

<https://ssrn.com/abstract=3310128>